

Edgar Dega
„U kafeu/Apsint,” 1876.
Ulje na platnu, Muzej Orsej, Pariz

Dega ne želi da sakrije ili zaobiđe ovaj problem i bez ulepšavanja prenosi nam vernu sliku surove realnosti života alkoholičara.

Način na koji je slika kadrirana – uvođenje praznog prostora, način na koji je odsečen vrh čovekove ruke i lule – ukazuje na uticaj japanskih grafika, ali i fotografije. Dega ovu tehniku koristi kako bi dodatno dočarao nestabilnost pijanog stanja.

Iako predstavljaju nasumično izabrane žrtve teške situacije u kojoj se našlo francusko društvo, modeli koje je Dega izabrao za ovo delo poznati su. Glumica Elen Andre i umetnik Marselin Debutin naišli su na oštru kritiku javnosti koja je pretila da ugrozi njihove karijere i Dega je morao javno da objavi da glumica i umetnik zapravo nisu alkoholičari.

Gotovo vek i po kasnije, u gradskom kafeu, rano ujutru, za stolom sedi dvoje ljudi umrtvljenih pogleda, bezizražajnih lica, sa čašom pića ispred sebe. Otupelih čula i usamljeni započinju novi dan prepun neizvesnosti, ali uz vernog pratioca u kome pronalaze spas. Ako se osvrnemo oko sebe i zagledamo u ljude oko nas, shvatamo da je ovaj grad zapravo naš grad.

Ekonomске krize pogađale su moderna društva nebrojeno puta kroz istoriju. Kako neminovno biva u svim epohama, pa i dan-danas, loša finansijska situacija preko praznog novčanika lako pronalazi put do srca i duša ljudi šireći se kao zaraza i ne birajući svoje žrtve. Recesija koja je pogodila Evropu sedamdesetih godina 19. veka nije zaobišla Francusku i Duga depresija mogla se osetiti na svakom uglu pariskih ulica i primetiti u oku mnogobrojnih stanovnika ovog grada.

Kafei Pariza nikako nisu bili pošteđeni ledenog daha Duge depresije. Dega je, za razliku od većine impresionista, u biti urbani slikar koji nam prenosi sliku grada koji ga okružuje prevashodno kroz zatvorene prostore dokolice, pozorišnih predstava, ili kafea. Upravo takav jedan prostor donosi nam u svom delu prvobitno nazvanom „U kafeu,” a poznatom kao „Apsint” ili „Čaša Apsinta”.

Jutro je u kafeu La Nuvel Aten na Pigalu u kome za istim stolom sede muškarac i žena. Dega nas vešto smešta za susedni sto sa koga gotovo voajerski posmatramo ženu, praznog pogleda, lica oblivenog tugom i malaksalog tela ispred koje se nalazi čaša apsinta, i muškarca, koji kao da nije svestan njenog prisustva. Povezani usamljenošću i očajem oni pokušavaju da pronađu beg od okrutne stvarnosti u toksičnom zelenom piću. Često nazivan kraljicom otrova, apsint je svakako jedan od glavnih aktera Degaove slike koji kroji sudbinu nesrećnih likova koji su mu predali svoja tela i duše nemoćni da se istrgnu iz nemilosrdnih kandži kralja alkohola.

Apsint je bio omiljeno piće mnogih kreativnih ljudi koji su Pariz učinili centrom umetničkog života. Smatralo se da ovo zeleno piće, sa procentom alkohola i do 80 posto, stimuliše kreativnost i predstavljalo je vernog saputnika mnogih prominentnih umetnika toga vremena. Kako je i sam konzumirao apsint, Dega je svakako bio upoznat sa njegovim dejstvom i posledicama koje sa sobom nosi. Okružen ljudima čija se svakodnevnica sastojala od drugovanja sa apsintom,